

Pacifisch klauwvlokreeftje woekert woest

Rykel de Bruyne, Stichting ANEMOON

In de zomer van 2021 werden voor het eerst in ons land exemplaren herkend van een exotisch kokerbouwend vlokreeftje. In het volgende najaar meldden duikers dat de soort zich explosief had vermeerderd. De dieren bouwen hun kokers op allerlei substraat; ook op krabben en zelfs op zeldzame zeepaardjes.

Kokerbouwers

Er zijn meerdere organismen die in zelfgebouwde kokers wonen. Borstelwormen bijvoorbeeld, kunnen zowel wonen in kokers gemaakt uit kalk (kalkkokerwormen) als in kokers opgebouwd uit zandkorrels en/of stukjes schelp (onder andere goudkammetjes, zandkokerwormen, waaierkokerwormen, dakpankokerwormen). Maar ook sommige kleine kreeftachtigen (vlokreeftjes: amphipoda) bouwen woonkokertjes. Een nieuwe exoot *Erichthonius didymus*, inmiddels Pacifische klauwvlokreeft genoemd, bouwt eveneens kokers. En wel in een razend tempo.

Exotenexplosies

De huidige uitbreiding van de Pacifische klauwvlokreeft is massaal, zelfs explosief. Dergelijke massale toenames komen vaker voor bij exoten. Voorbeelden zijn de Japanse oester, Amerikaanse zwaardschede, druipzakpijp en in zoet water de Pontokaspische vlokreeft/reuzenvlokreeft (*Dikerogammarus villosus*) ('Killer shrimp'), die ons land via de openstelling van het Main-Donaukanaal bereikte. Invasieve mariene en brakwatersoorten verspreiden zich soms via de aangroei op scheepsrompen (fouling) of met ballastwater van schepen. Dit geldt vermoedelijk ook voor de Pacifische klauwvlokreeft.

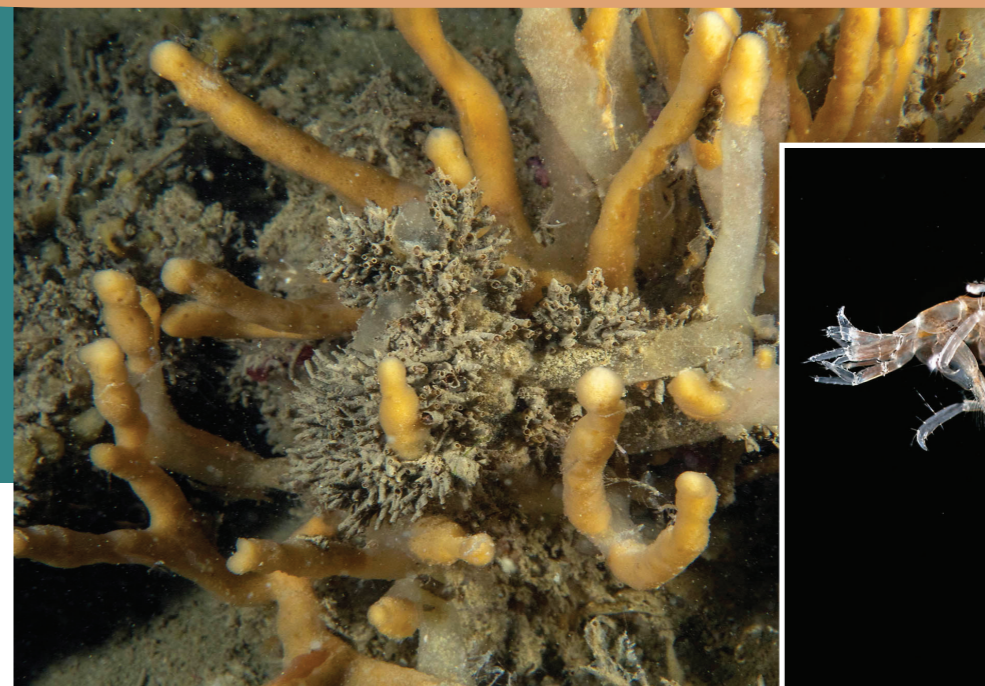
Uiterlijk

De Pacifische klauwvlokreeft wordt hoogstens 5 millimeter groot. Ze zijn ranker dan veel andere vlokreeften, zoals *Jassa*-soorten. Er is een dunne tweede antenne met roodgekleurde ringetjes. De uitpuilende ogen zijn vaak rood. De grote schaarpoet van de mannetjes is kenmerkend. Voor de determinatie is expertkennis nodig. Het gaat dan bijvoorbeeld om complexe zaken als de maximaal drie laterale stekels op de stam van de eerste uropode en het ontbreken van een dorsale donkere stip op het eerste pleosoomsegment. De dieren bouwen hun zandkleurige, grijze tot beige kokers met een zijdeachtige slijmafscheiding uit bodemmateriaal, zandkorrels en stukjes alg. Ze trekken zich hier razendsnel in terug, maar leven ook geheel buiten de kokers.

Opmars

Zo'n twaalf jaar geleden begon de Pacifische klauwvlokreeft aan een wijdverbreide opmars. De soort werd in 2013 ontdekt en beschreven uit de Adriatische Zee (Venetië). Al snel bleek de soort ook aanwezig in Zuidwest-Frankrijk (onder andere rond Arcachon) en op de Azoren. Na de ontdekking in Nederland in 2021, werden razendsnel grote delen van de Zeeuwse wateren gekoloniseerd.

Detail van kolonie. In elk kokertje leeft een vlokreeftje. (Foto: Marion Haarsma)

Ook zacht substraat, zoals deze geweispons, is niet veilig voor de bouwwoede van de Pacifische klauwvlokreeft. (Foto: Marion Haarsma) Inzet: Pacifische klauwvlokreeft (*Erichthonius didymus*). Mannetje met duidelijke klauwen. (Foto: Marco Faasse)

Impact

De nieuwkomers zorgen voor een massale bedekking met kokertjes. Zo overwoekeren ze zowel harder materiaal (oesters, mossels, stenen) als zachter materiaal (sponzen, kokers van kokerwormen). Maar ook Noordzeekrabben zijn niet gevrijwaard, evenals de huid van zeepaardjes. Door de massale bedekking kunnen veel andere soorten het moeilijk krijgen. Zeenaaktslakken bijvoorbeeld, zijn sterk gespecialiseerd qua voedsel. Als dat afneemt of bedekt wordt, zullen de slakken ook afnemen of verdwijnen. Of en zo ja hoe lang de door duikers waargenomen 'dramatische toename' een 'ramp voor het onderwaterleven in de Oosterschelde' betekent, valt nu nog niet te zeggen. Vaak volgt op een explosieve toename van exoten ook een moment waarop er weer meer evenwicht komt. Vissen als de steenbolk en ook de strandkrab hebben de nieuwkomer al ontdekt als voedselbron en eten de dieren, desnoods met koker en al.

Noordzeekrab (*Cancer pagurus*) met door kokers begroeid rugschild. (Foto: Marion Haarsma)

